

HAMMERFEST ENERGI NETT AS
Postboks 3
9615 HAMMERFEST

Vår dato: 28.08.2020
Vår ref.: 201908826-19
Arkiv: 617
Deres dato:
Deres ref.: 2361

Saksbehandler:
Matilde Anker
man@nve.no

Vedtak om overtredelsesgebyr - oppstart av arbeider uten godkjent MTA for Breivikbotn transformatorstasjon, Hammerfest Energi Nett AS Hasvik kommune, Finnmark fylke

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ilegger Hammerfest Energi Nett AS et overtredelsesgebyr på kroner 100 000 for å ha startet anleggsarbeider for etablering av ny Breivikbotn transformatorstasjon oktober 2019 uten godkjent miljø-, transport- og anleggsplan (MTA).

Vedtak om overtredelsesgebyr

NVE ilegger Hammerfest Energi Nett AS et overtredelsesgebyr for brudd på energilovforskriften § 3-5 bokstav b, konkretisert gjennom et krav i anleggskonsesjonen av 1. februar 2019 post 10 annet ledd om at en miljø-, transport- og anleggsplan skal utarbeides og godkjennes av NVE før anleggsarbeidene kan starte. Oktober 2019 ble anleggsarbeider for etablering av ny Breivikbotn transformatorstasjon igangsatt uten godkjent miljø-, transport- og anleggsplan (MTA).

- Overtredelsesgebyret er fastsatt til kroner 100 000.
- Faktura for overtredelsesgebyret blir tilsendt Hammerfest Energi Nett AS i egen forsendelse.
- Ved forsinket betaling kan Statens innkrevingsentral kreve rente etter forsinkelsesrenteloven. Dette følger av lov om Statens innkrevingsentral § 7.

Vedtaket har hjemmel i energilovforskriften § 9-7¹ som bestemmer at det ved overtredelse av bestemmelsene i energilovforskriften § 3-5, kan ilegges overtredelsesgebyr, jf. energiloven § 10-7 nr. 2².

¹ FOR-1990-12-07-959

² LOV-1990-06-29-50

Bakgrunn

Hammerfest Energi Nett AS mottok anleggskonsesjon 1. februar 2019 til bygging av ny Breivikbotn transformatorstasjon, NVE ref.: 201836803-12. I anleggskonsesjonens punkt 10 er det fastsatt en plikt for konsesjonæren til å utarbeide en MTA som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE mottok MTA for transformatorstasjonen til behandling 13. august 2019. Den 23. september 2019 sendte Hammerfest Energi Nett inn en revidert versjon av MTA.

Den 16. oktober 2019 var NVE på inspeksjon hos Dønnesfjord vindkraftverk i Hasvik kommune. På vei tilbake fra denne kontrollen kjørte NVE forbi området hvor Breivikbotn transformatorstasjon skulle etableres. NVE registrerte noe som indikerte anleggsarbeider i området.

Den 18. oktober 2019 tok derfor saksbehandler i NVE kontakt med kontaktpersonen Kjell Jensen i Hammerfest Energi Nett for å bli orientert om det var satt i gang anleggsarbeider på tomten for den nye transformatorstasjonen. Det kom frem i samtalen at Hammerfest Energi Nett hadde satt i gang forberedende arbeider for bygging av Breivikbotn transformatorstasjon. Selskapet hadde blant annet etablert byggestrøm og planla å sette opp brakkerigg på området.

I epost av 18. oktober 2019 varslet NVE Hammerfest Energi Nett om pålegg om stans av arbeidene. I varselet fremgikk det at NVE ville pålegge stans i arbeidene ved Breivik transformatorstasjon, dersom selskapet ikke sendte inn skriftlig bekreftelse til NVE om at arbeidene var avsluttet innen mandag 21. oktober klokken 10. Det ble også stilt krav om at den skriftlige bekreftelsen måtte inneholde bilder av arbeidene som allerede var utført. Hammerfest Energi Nett fikk frist til å uttale seg i saken til 21. oktober 2019 klokken 9.00.

Samme dag, 18. oktober 2019, sendte Hammerfest Energi Nett e-post til NVE om at «... *alt arbeide er stoppet med umiddelbar virkning.*»

Mandag 21. oktober 2019 sendte Hammerfest Energi Nett epost til NVE med fem bilder fra anleggsområdet. Bildene viser gravemaskin på stasjonstomten, og det som ser ut som flytting av masser, og det som tydelig ser ut som kjørespor etter gravemaskin.

NVE godkjente MTA i vedtak av 23. oktober 2019³. Den 24. oktober 2019 sendte Hammerfest Energi Nett e-post til NVE med følgende ordlyd: «*Arbeidet med Breivikbotn transformatorstasjon er startet opp i dag 24.10.2019. Entreprenøren er gjort kjent med MTA planen.*»

Den 13. januar 2020 sendte NVE varsel om overtredelsesgebyr til Hammerfest Energi Nett, NVE ref., 201908826-14. NVE gjorde rede for bakgrunnen i saken, hjemmel og vår foreløpige vurdering. Hammerfest Energi Nett ble i samme brev gitt frist til 7. februar 2020 om at de kunne uttale seg i saken. Den 6. februar forspurte konsesjonær om utsatt frist til å uttale seg til 14. februar 2020. NVE innvilget dette samme dag.

Den 13. februar 2020 mottok NVE uttalelse fra Hammerfest Energi Nett. Konsesjonær skriver i brevet at de «... *ikke bestrider påstand fra NVE angående oppstart av anleggsarbeidet uten godkjent MTA plan i hht anleggskonsesjon datert 01.02.2019 for Breivikbotn transformatorstasjon.*» Videre viser Hammerfest Energi Nett til at tiltaket er på et begrenset område, og berører kun deres egen eiendom. Konsesjonær viser også til epost-korrespondanse med NVE av hhv. 13. august og 23. september 2019. I e-posten av 13. august kommer det frem at det var planlagt oppstart av arbeidene 1. oktober 2019, og at de ønsket en hurtig behandling av MTA. MTA var presentert for Hasvik kommune, Fylkeskommunen og Sametinget, og MTA var justert etter innspill og avklaring fra disse myndighetene. I e-post av 23. september sendte Hammerfest Energi Nett inn revidert MTA hvor endringer i fasadeutførelse var

³ NVE ref.: 201908826-4

innlemmet. Videre ble det opplyst om at anleggsstart var planlagt til 14. oktober 2019, og at om endelig godkjenning ikke kunne gis før denne tid ble det bedt om en delvis godkjenning for å starte grunnarbeider før en lang og værhard vintersesong.

NVEs vurdering

Rettsregler som er brutt

NVE mener at Hammerfest Energi Nett har brutt energilovforskriften § 3-5 bokstav b, konkretisert gjennom et krav om MTA i post 10 første ledd i anleggskonsesjonen av 1. februar 2019.

Energilovforskriften § 3-5 b) lyder:

«Konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren».

Post 10 første ledd anleggskonsesjonen av 1. februar 2019 lyder:

«Anlegget skal bygges, drives, vedlikeholdes og nedlegges i henhold til en miljø-, transport- og anleggsplan, som utarbeides av konsesjonæren og godkjennes av NVE før anleggsstart.»

Gjennom MTA fastsettes det nærmere bestemmelser for ivaretagelse av miljø- og landskapshensyn. Dette er en konkretisering av den grunnleggende plikten som ligger i energilovforskriften § 3-5 bokstav b.

NVE mener at det forhold at Hammerfest Energi Nett har utført anleggsarbeider på Breivikbotn transformatorstasjon uten godkjent MTA dermed strider mot energilovforskriften.

Hjemmel og vilkår for overtredelsesgebyr

Hjemmelen for at NVE kan ilegge overtredelsesgebyr i denne saken, er energilovforskriften § 9-7, jf. energiloven § 10-7 nr. 2. Energiloven § 10-7 nr. 2 lyder:

«Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av ... forskrifter eller konsesjonsvilkår gitt i medhold av bestemmelser som nevnt i... [kapittel 3] ... når det er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr». NVE har fått delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr etter delegeringsvedtak⁴.

Energilovforskriften § 9-7 bestemmer at det ved overtredelse av forskriftsbestemmelsene i § 3-5, herunder bokstav b, kan ilegges overtredelsesgebyr, jf. energiloven § 10-7. NVE kan ilegge overtredelsesgebyr dersom det er dokumentert at den ansvarlige har brutt noen av bestemmelsene i energiloven eller vedtak i medhold av loven og at handlingen/unnlåtelsen ble utført forsettlig eller uaktsomt. Det følger av energiloven § 10-7 tredje ledd at også foretak kan ilegges overtredelsesgebyr.

Det er opp til NVE å avgjøre om vi vil ilegge overtredelsesgebyr når disse rettslige vilkår er oppfylt, jf. energiloven § 10-7 fjerde ledd som angir hvilke hensyn det særlig skal legges vekt på i skjønnsutøvelsen.

Hvordan NVE vurderer de faktiske forholdene

For at NVE skal kunne ilegge overtredelsesgebyr, må vi kunne dokumentere at Hammerfest Energi Nett har brutt energilovforskriften § 3-5 bokstav b, konkretisert gjennom et krav om MTA i post 10 første

⁴FOR-2019-10-31-1455

ledd i anleggskonsesjonen av 1. februar 2019 som lyder «*Anlegget skal bygges, drives, vedlikeholdes og nedlegges i henhold til en miljø-, transport- og anleggsplan, som utarbeides av konsesjonæren og godkjennes av NVE før anleggsstart.*» Av dette konsesjonsvilkåret følger det eksplisitt at MTA må være godkjent av NVE før anleggsstart, dette inkluderer alt av forberedende arbeider i terrenget.

NVE har konstatert at anleggsarbeidene for bygging av Breivikbotn transformatorstasjon ble startet før godkjent MTA. Det er for dette forholdet NVE ilegger overtredelsesgebyr for i dette vedtaket.

Konsesjonær redegjorde i sitt svar på varselet at de hadde vært i kontakt med NVE høsten 2019, hvor de hadde fremmet sitt syn på at anleggsarbeidene måtte komme i gang raskt på grunn av en lang og værhard vinter.

Den 16. oktober 2019 registrerte NVE det som så ut som anleggsarbeider på tomten hvor Breivikbotn transformatorstasjon var planlagt bygget. Den 18. oktober ble det bekreftet på telefon med kontaktperson i Hammerfest Energi Nett at det var satt i gang anleggsarbeider på tomten for den nye transformatorstasjonen. Selskapet hadde blant annet etablert byggestrøm og planla å sette opp brakkerigg på området. Bildene, som NVE fikk tilsendt av konsesjonæren 21. oktober 2019, viser gravemaskin på stasjonstomten, og det som ser ut som flytting av masser, og det som veldig tydelig ser ut som kjørespor etter gravemaskin. Dette er arbeider som MTA-planen forutsetter at skal skje, og følgelig arbeid som Hammerfest Energi Nett ikke kan starte uten at MTA er godkjent.

Konsesjonær bestrider ikke dette forholdet og skriver i brev av 13. februar 2020: «*Hammerfest Energi Nett AS (HEN) bestrider ikke påstand fra NVE angående oppstart av anleggsarbeidet uten godkjent MTA plan i hht anleggskonsesjon datert 01.02.2019 for Breivikbotn trafostasjon.*»

I brevet av 13. februar 2020 viser konsesjonæren til to e-poster av hhv. 13. august og 23. september 2019 og ber om at «*NVE kan hensynta dette i sin videre vurdering av mulig overtredelsesgebyr.*» I nevnte e-poster skriver konsesjonæren at det er «*ønskelig med en hurtig behandling*» av MTA. Dette begrunnes med at «*En tidlig start av grunnarbeid er viktig med tanke på en lang vinter og plassering i værutsatt område.*» Til dette vil NVE bemerke at konsesjonæren må forholde seg til vilkårene i konsesjonen selv om det var viktig for dem å komme i gang med bygningsarbeidene raskt.

NVE viser også til at konsesjonæren ble gjort oppmerksom på at «*...normal saksbehandlingstid for MTA for nettanlegg er 3 mnd*» i NVEs foreløpige svar i saken i e-post av 16. august 2019. Der gjorde NVE det klart at konsesjonæren ikke kunne forvente raskere behandling i saken. At dette er saksbehandlingstiden som må forventes ved behandlingen av MTA-planer, følger også av våre nettsider. På nettsidene skriver vi også at tiltakshavere skal sende inn MTA «*i god tid før byggestart.*»⁵

I svarbrevet av 13. februar 2020 viser Hammerfest Energi Nett også til at arbeidene, som ble påbegynt før godkjent MTA, kun berørte deres egen eiendom. Til dette vil NVE påpeke at kravet om at MTA må godkjennes av NVE før anleggsstart gjelder uavhengig av hvem som eier eiendommen det skal bygges på. Selv om Hammerfest Energi Nett er eier av eiendommen, må de likevel følge de offentligrettslige kravene i konsesjonsbehandlingen. Kravet til MTA er også primært satt for å ivareta allmennhetens interesser, herunder miljø- og landskapshensyn. På denne bakgrunn og på grunnlag av vurderingen gjort over mener NVE at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at Hammerfest Energi Nett har overtrådt energilovforskriften § 3-5 b, konkretisert i anleggskonsesjonens post 10 førte ledd av 1. februar 2019 da de startet anleggsarbeidene for Breivikbotn transformatorstasjon oktober 2019 uten at MTA var godkjent av NVE.

⁵ <https://www.nve.no/vann-vassdrag-og-miljo/miljotilsyn/mta/>

Hvordan NVE vurderer de subjektive vilkårene ved overtredelsen

NVE kan bare ilegge overtredelsesgebyr når det er dokumentert at de ulovlige handlingene eller unnlåtelserne er utført forsettlig eller uaktsomt av en eller flere personer som handlet på vegne av foretaket. Vi kan ilegge overtredelsesgebyr selv om det ikke har vært mulig å finne ut nøyaktig hvilke personer som sto for overtredelsen. Dette gjelder også der det er flere personer som til sammen har overtrådt en regel. NVE kan ikke ilegge overtredelsesgebyr for såkalt force majeure eller hendelige uhell. Det fritar ikke for skyld at du/dere ikke er kjent med de rettsreglene som er overtrådt.

Når en handling er utført med vitende og vilje, vil den være forsettlig. Forsett foreligger selv om dere ikke er kjent med at handlingen er ulovlig. Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, er i utgangspunktet uaktsom. Uaktsomheten er grov når handlingen er svært klanderverdig og gir grunn til sterk bebreidelse.

Hammerfest Energi Nett er en profesjonell aktør, og det tilsier at selskapet skal kjenne til det aktuelle lovverket for sitt virkeområde. Dette skulle gi et godt grunnlag for at denne hendelsen skulle vært unngått. Hammerfest Energi Nett sendte inn MTA til godkjenning første gang 13. august 2019. I epostene NVE mottok hhv. 13. august og 23. september 2019 påpekte konsesjonær at det var viktig å komme i gang med anleggsarbeidet på grunn av den lange vinteren i området, og de ba om en rask behandling av MTA. NVE mener med dette at Hammerfest Energi Nett var godt kjent med at MTA skulle være godkjent av NVE før anleggsstart. Hammerfest Energi Nett burde tatt bedre hensyn til saksbehandlingstiden for behandling av MTA i sin planlegging.

Ut fra dette mener NVE at Hammerfest Energi Nett handlet uaktsomt ved å starte anleggsarbeidene for Breivikbotn transformatorstasjon uten godkjent MTA. Kravet til subjektiv skyld er dermed oppfylt i denne saken.

Bruk av overtredelsesgebyr i denne saken

Etter energiloven § 10-7 fjerde ledd skal det ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges «særlig legges vekt på

- a) *overtredelsens grovhet,*
- b) *om overtreder ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygget overtredelsen,*
- c) *om overtredelsen er begått for å fremme overtrederens interesser,*
- d) *om overtreder har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,*
- e) *om det foreligger gjentakelse,*
- f) *overtrederes økonomiske evne.»*

I denne saken har NVE lagt særlig vekt på følgende:

Overtredelsens grovhet

NVE mener manglende etterlevelse av energilovforskriften § 3-5 bokstav b som er nærmere konkretisert gjennom krav om MTA i anleggskonsesjonene er alvorlig. Konsesjonen gir rett til å bygge og drive anlegget, men den pålegger også konsesjonæren plikter. Konsesjonsordningen innebærer en omfattende prosess der virkninger av tiltaket beskrives og vurderes, og fordeler og ulemper veies opp mot hverandre. Det er gjennom konsesjonsordningen, herunder konsesjonsvilkår, at energimyndigheten ivaretar allmenne interesser på vegne av samfunnet.

Krav til godkjenning av MTA er et svært viktig krav i anleggskonsesjonen. Planen skal sikre at utbyggingen blir gjennomført på en mest mulig skånsom måte. Etter NVEs syn er det å bygge uten godkjent MTA på en transformatorstasjon av denne størrelse en grov overtredelse.

NVE mener at Hammerfest Energi Nett handlet uaktsomt da selskapet satte i gang anleggsarbeider uten godkjent MTA for transformatorstasjonen. Siden konsesjonær hadde sendt inn MTA til behandling hos NVE vurderer vi at konsesjonær var bevisst at MTA skulle være godkjent før anleggsstart. Vi viser for øvrig til vurderingen og konklusjonen om skyldgrad ovenfor.

Kunne overtreder ved ulike tiltak ha forebygget overtredelsen

NVE mener dere kunne ha forebygget overtredelsen ved å ha hatt bedre rutiner som sikret at det ikke ble startet opp anleggsarbeid på strekninger som ikke hadde godkjent MTA.

Er overtredelsen begått for å fremme overtrederens interesser

NVE mener det har vært i konsesjonærs interesse å ha startet arbeidet før de formelle godkjenningene foreligger. En tidlig oppstart vil kunne føre til en tidligere idriftsettelse av anlegget.

Har overtrederen hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen

NVE mener dere ikke har hatt noen fordel ved overtredelsen fordi arbeidet uansett måtte utføres. NVE vil bemerke at det ikke er et vilkår for å ilegge overtredelses gebyr at den som har overtrådt regler skal ha tjent noe eller hatt fordel av overtredelsen.

Foreligger det gjentakelse

NVE er ikke kjent med at det foreligger gjentakelse.

Overtrederens økonomiske evne

NVE har innhentet økonomiske opplysninger om Hammerfest Energi Nett fra www.purehelp.no og økonomiske stilling anses å være mindre god. I fire av de siste fem årene foreligger det negativt driftsresultat for virksomheten.

I tabellen under siteres noen nøkkeltall (i 1000 kroner) for årene 2014-2018.

	2018	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	109 441	104 551	102 798	98 180	88 745
Driftsresultat	-10 116	-10 819	17 956	-1 519	-7 939
Ordinært resultat	8 909	-8 895	14 404	-2 371	-6 207
Egenkapital	240 341	235 537	229 756	215 567	214 253
Resultatgrad (%)	-9,24	-10,35	17,47	-1,55	-8,95
Gjeldsgrad (%)	0,44	-0,30	-0,45	0,48	0,48

På bakgrunn av vurderingene over ser ikke NVE bruk av overtredelsesgebyr i denne saken som en uforholdsmessig eller urimelig reaksjon.

Etter en samlet vurdering ilegger NVE Hammerfest Energi Nett et overtredelsesgebyr i denne saken. NVE har særlig lagt vekt på overtredelsens grovhet, herunder det forhold at konsesjonær har utført arbeider uten godkjent MTA og graden av skyld.

Overtredelsesgebyrets størrelse

Det følger av energiloven § 10-7 fjerde ledd at ved utmåling av overtredelsesgebyr skal det «*særlig legges vekt på*

- a) *overtredelsens grovhet,*
- b) *om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygget overtredelsen,*
- c) *om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser,*
- d) *om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,*
- e) *om det foreligger gjentakelse,*
- f) *foretakets økonomiske evne.*”

I NVEs varsel om overtredelsesgebyr av 13. januar 2020 ble Hammerfest Energi Nett bedt om å uttale seg i saken. Det ble opplyst at et eventuelt overtredelsesgebyr vil bli fastsatt skjønnsmessig. Vi viser til vurderingene i avsnittet over. NVE har ved utmåling av gebyret i denne saken lagt særlig vekt på overtredelsens grovhet, herunder at Hammerfest Energi Nett har startet anleggsarbeider for transformatorstasjonen uten godkjent MTA. I formildende retning har vi lagt vekt på selskapets økonomi. Gebyrets størrelse er videre sett i sammenheng med tilsvarende saker. I 2018 ga NVE et overtredelsesgebyr på kr 500 000 i en sak som gjaldt etablering av massetak i strid med konsesjonen og bruk av forsøplede masser. I den saken forelå det grov uaktsomhet. I 2019 ga NVE et overtredelsesgebyr på kr 250 000 i en sak som gjaldt bygging av en tre kilometer lang sjøkabel uten godkjent MTA. NVE mener forholdene i de andre sakene var av vesentlig grovere karakter enn det som er tilfelle i denne saken.

NVE har i vurderingen av økonomisk evne lagt vekt på at ilagt overtredelsesgebyr skal ha tilstrekkelige preventive virkning og være følbart, samtidig som den ikke skal være urimelig eller uforholdsmessig.

Etter en helhetsvurdering fastsetter NVE overtredelsesgebyret skjønnsmessig til 100 000 kroner.

Om betaling av overtredelsesgebyr

Dere skal betale overtredelsesgebyret til kontonummer 7694 05 08971. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven⁶⁷ § 7-2 bokstav e, jf energiloven § 10-7 annet ledd.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

⁷ LOV-1992-06-26-86

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Informasjon om klageadgang

Kopi til:

Hasvik kommune